

Andres Sutt

Eesti majanduse hetkeseis ja väljavaated lähiaastateks

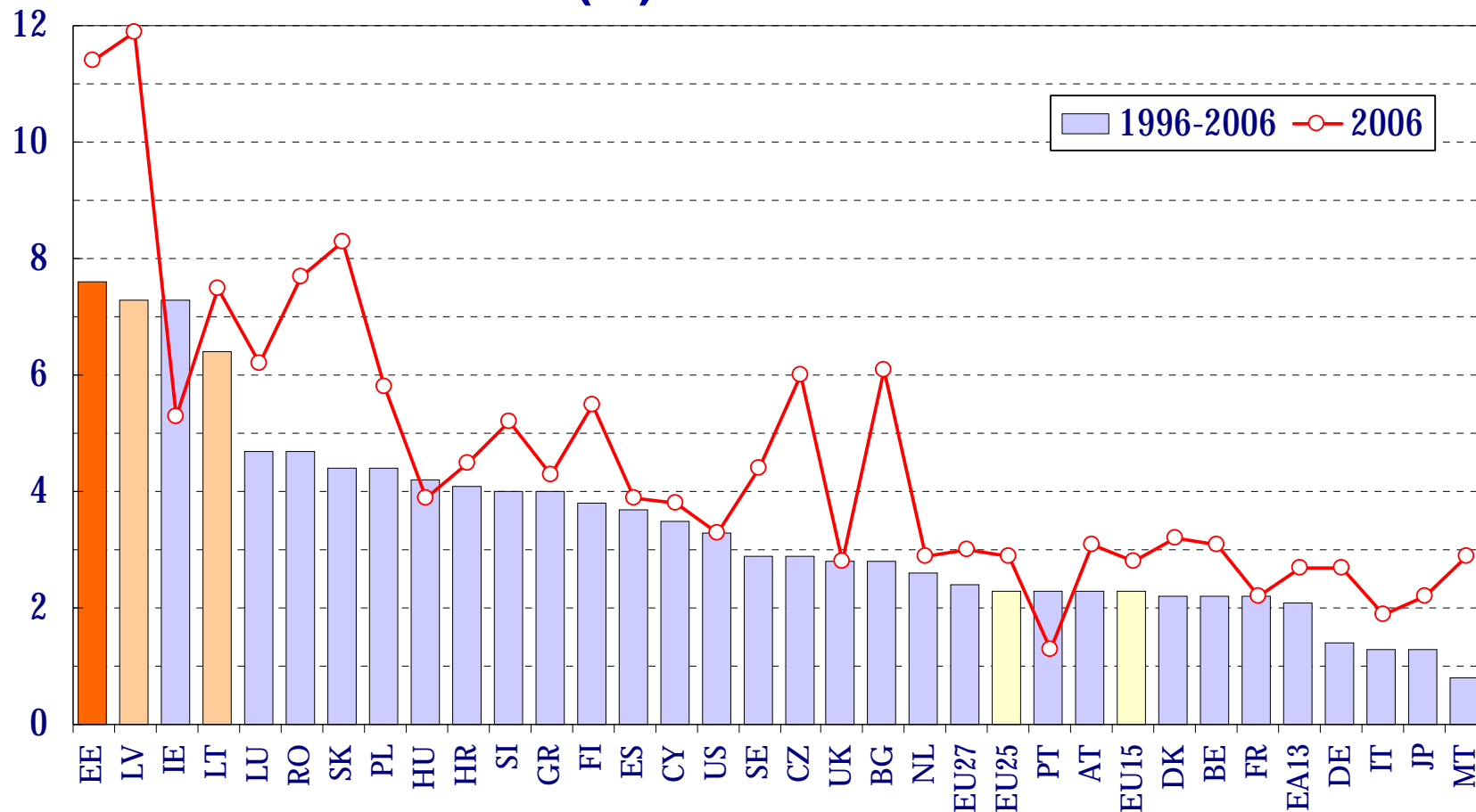
EMTL Üldkogu
5. detsember 2007

Eesti viimase 10 aasta majanduskasv EL kiiremaid ...

15 AASTAT
EESTI KROONI

Keskmine SKP kasv (%) aastatel 1996-2006

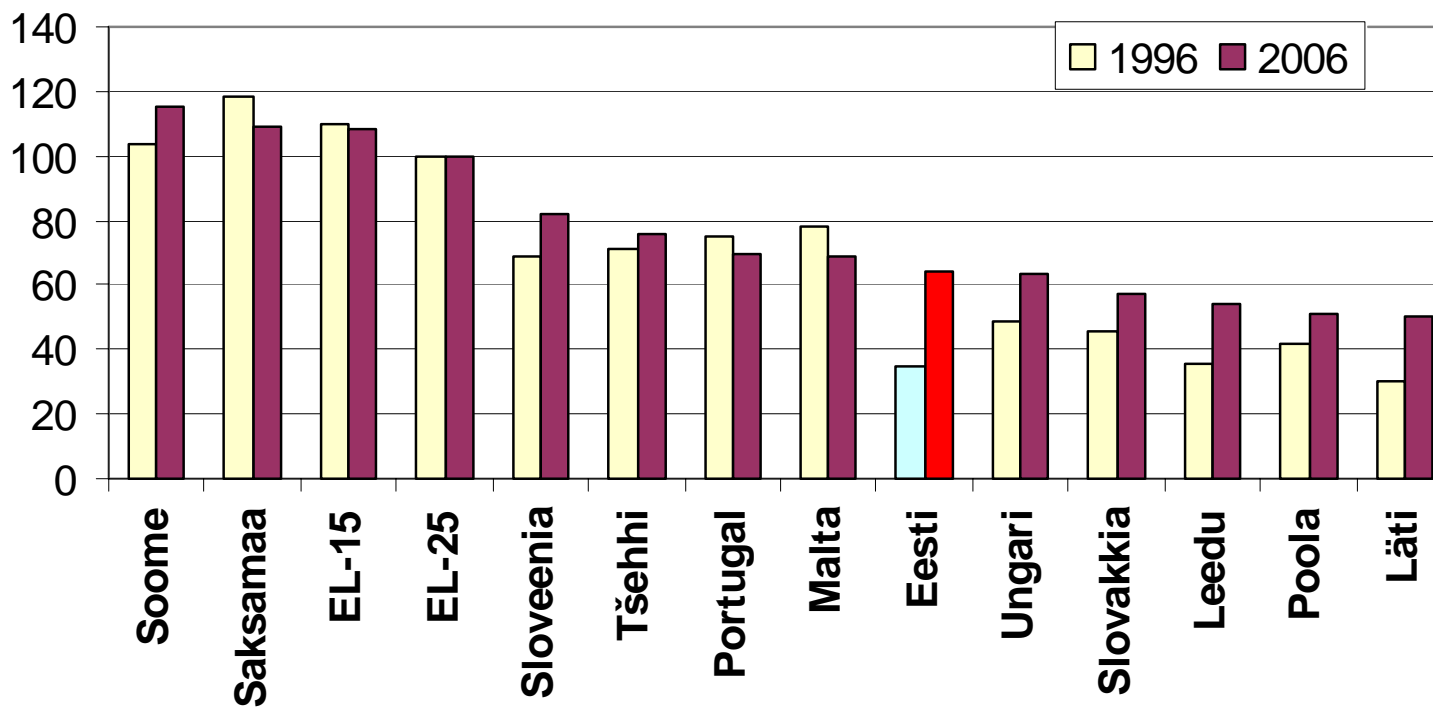
Allikas: Eurostat

... mis tähendab kiiret järeljõudmist EL keskmisele

15 AASTAT
EESTI KROONI

SKP elaniku kohta (PPS, EL25=100)

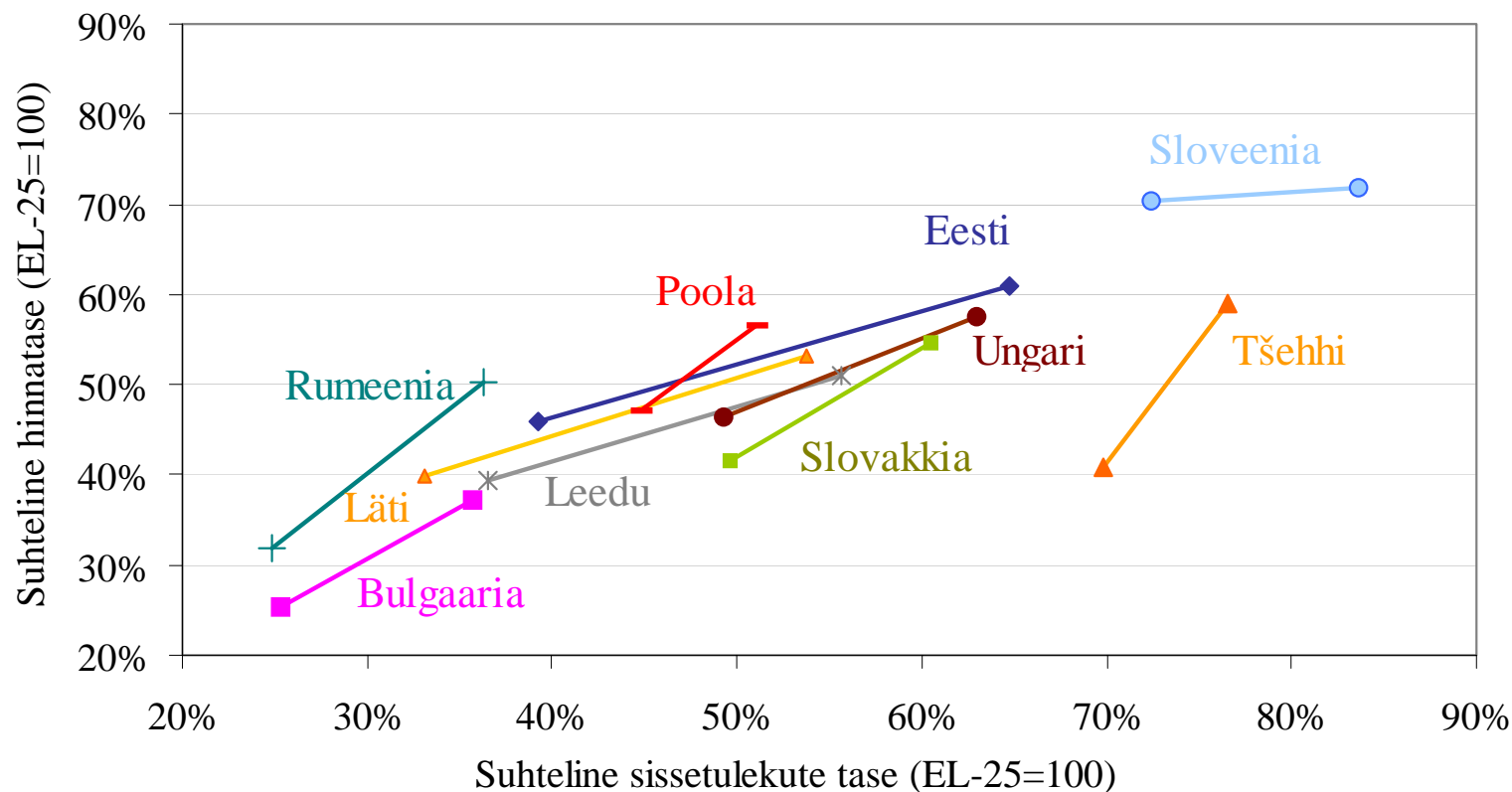

... ning käsikäes sissetulekute kasvuga ka hinnataseme tõusu EL keskmise suunas

15 AASTAT
EESTI KROONI

(Võrdlus: 1997 - - - 2006)

Allikas: Eurostat

Eesti Pank
Bank of Estonia

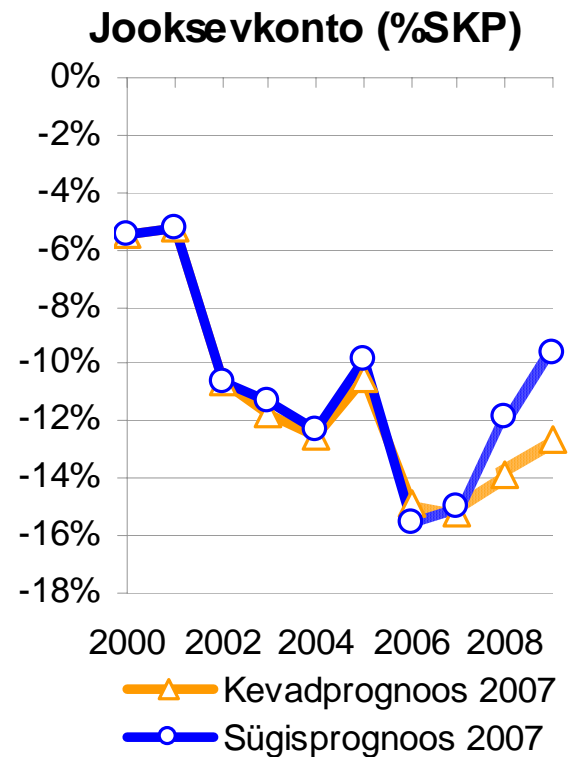
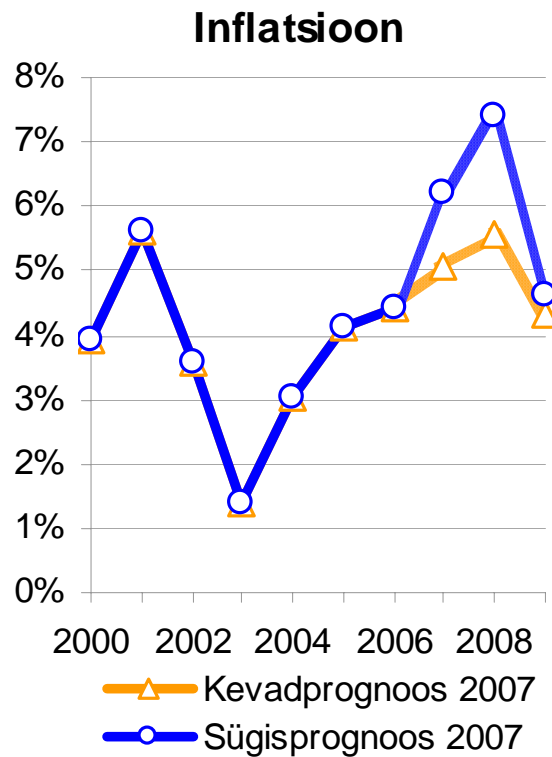
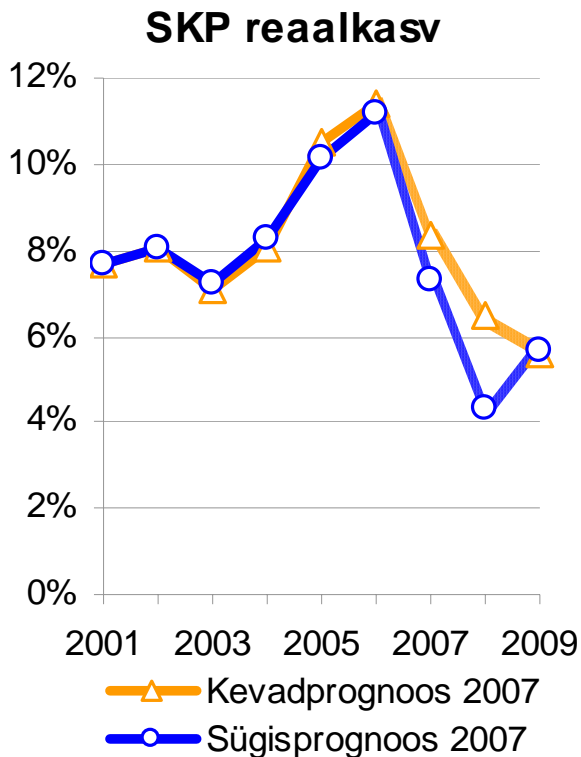
15 AASTAT
EESTI KROONI

Eesti majanduse hetkeseis

Eesti Panga sügisproгноos: majandus kohandub, kuid tugev kasv jätkub

15 AASTAT
EESTI KROONI

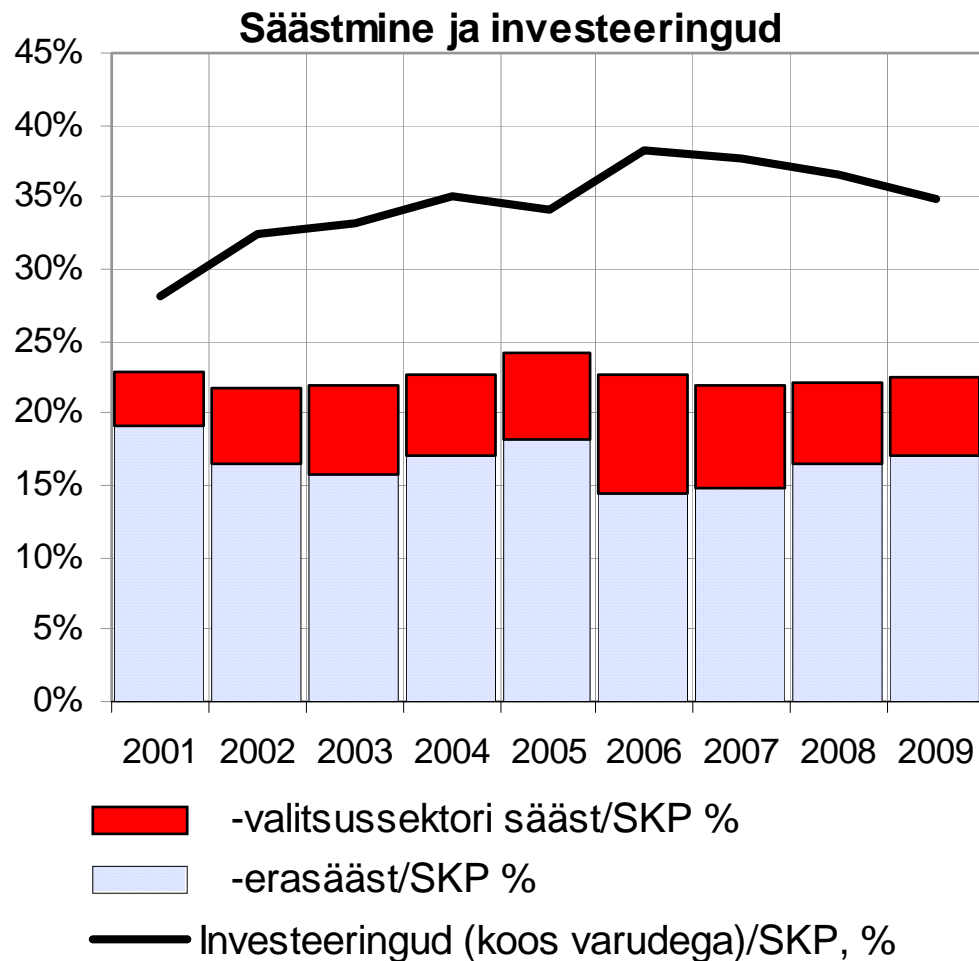

Allikas: Eesti Statistikaamet, Eesti Pank, Eesti Panga kevadproгноos, sügisproгноos 2007

Mõõdukama majanduskasvu “vedajaks” on investeeringud

15 AASTAT
EESTI KROONI

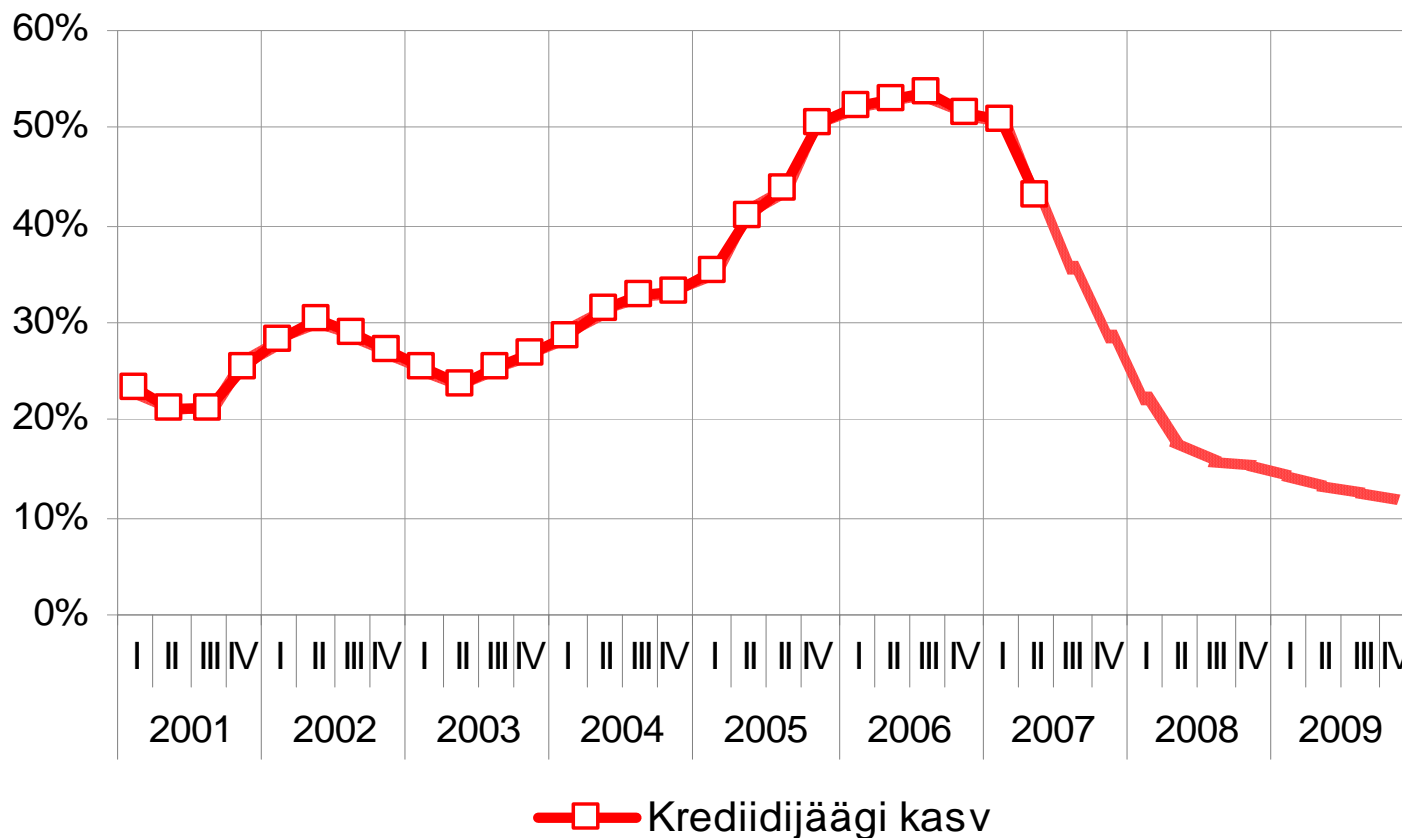
- Ootame investeeringute kasvu pidurdumist, eelkõige Eesti kinnisvaraturul
- Investeeringute tase jääb jätkuvalt kõrgeks

Koos majanduskasvu aeglustumisega taandub ka laenukasv ...

15 AASTAT
EESTI KROONI

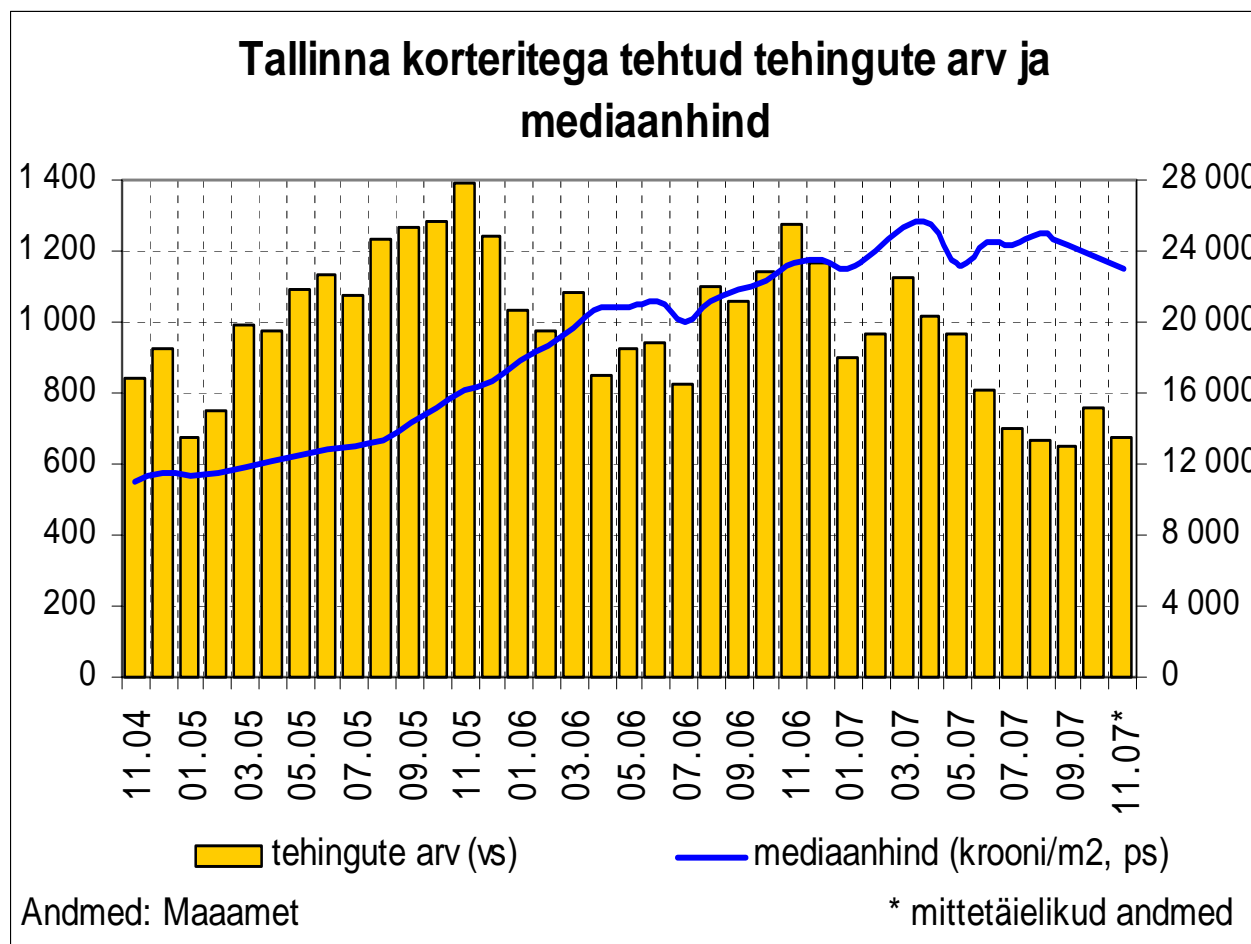
Reaalsektori krediidi kasv

... ja kinnisvaraturg kohandub tavaeluga

15 AASTAT
EESTI KROONI

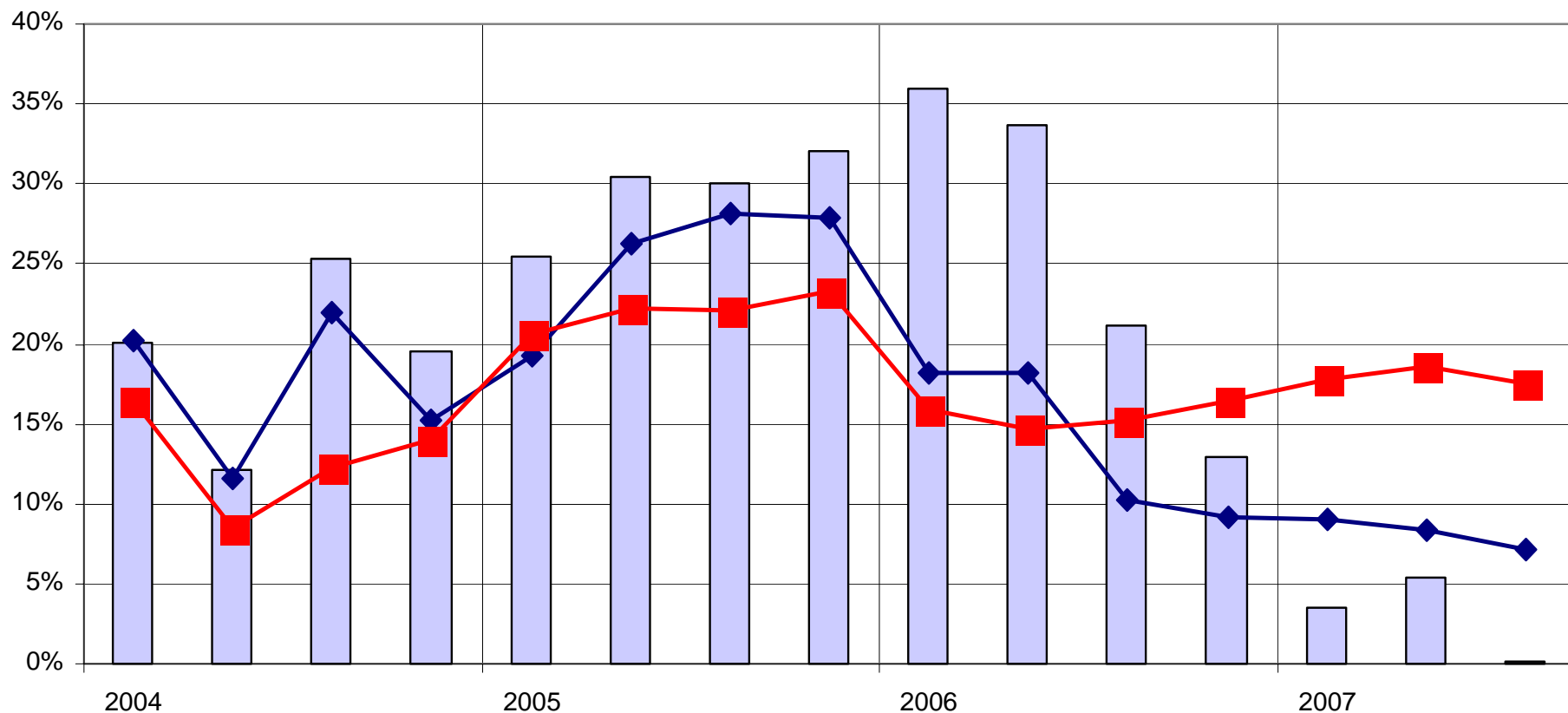
- Kinnisvaraga tehtud tehingute arv on kahanenud 2004. aasta algusega võrreldavale tasemele
- Kinnisvara hindade aastakasv on aeglustunud
- Nõudlus on oluliselt vähenenud

Ekspordi kasv on hoogne

15 AASTAT
EESTI KROONI

■ Ekspord kokku ◆ Ekspord v.a. kütus ■ Ekspord v.a. kütus ja elektroonika

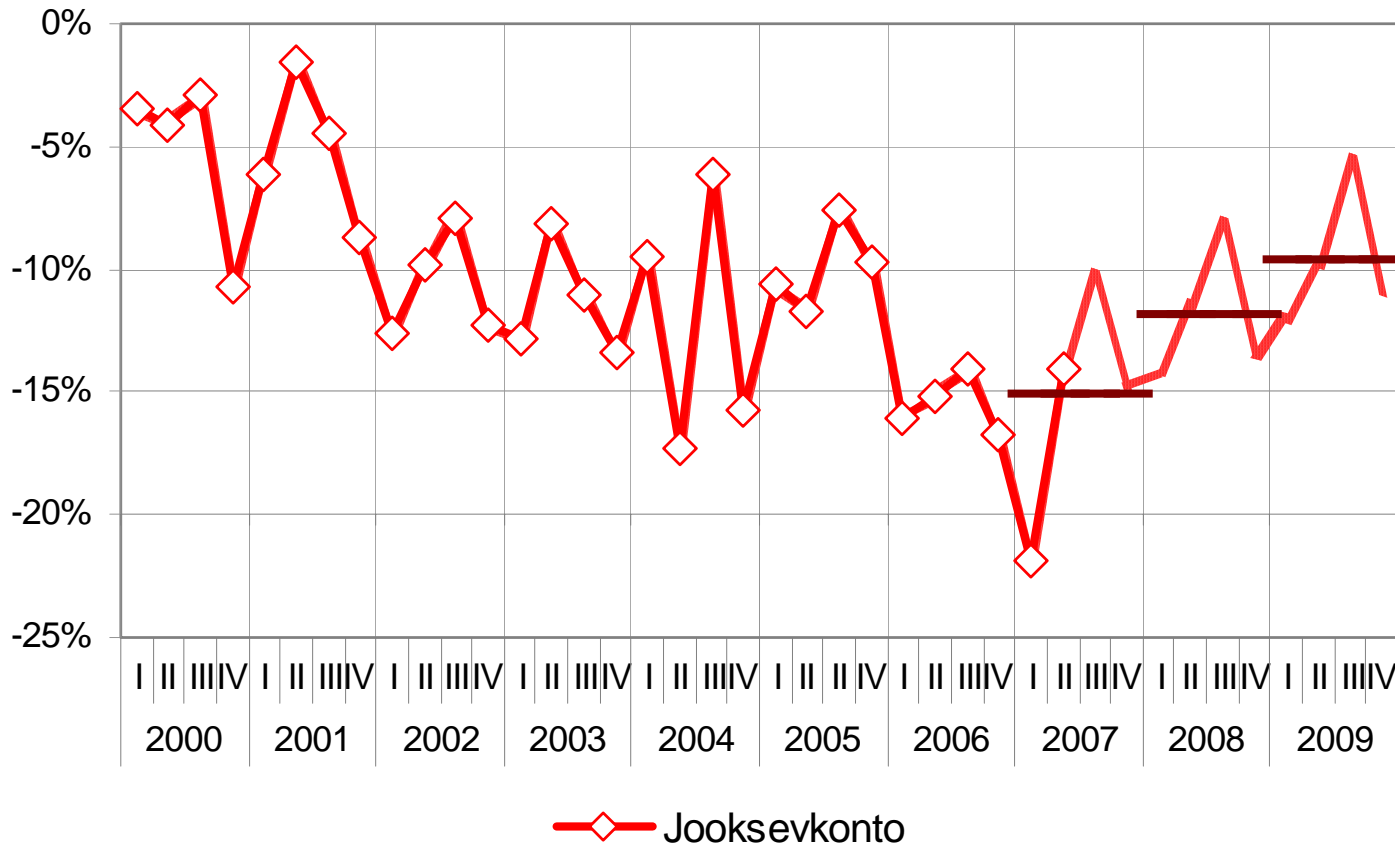

Jooksevkonto puudujääk on alanemas

15 AASTAT
EESTI KROONI

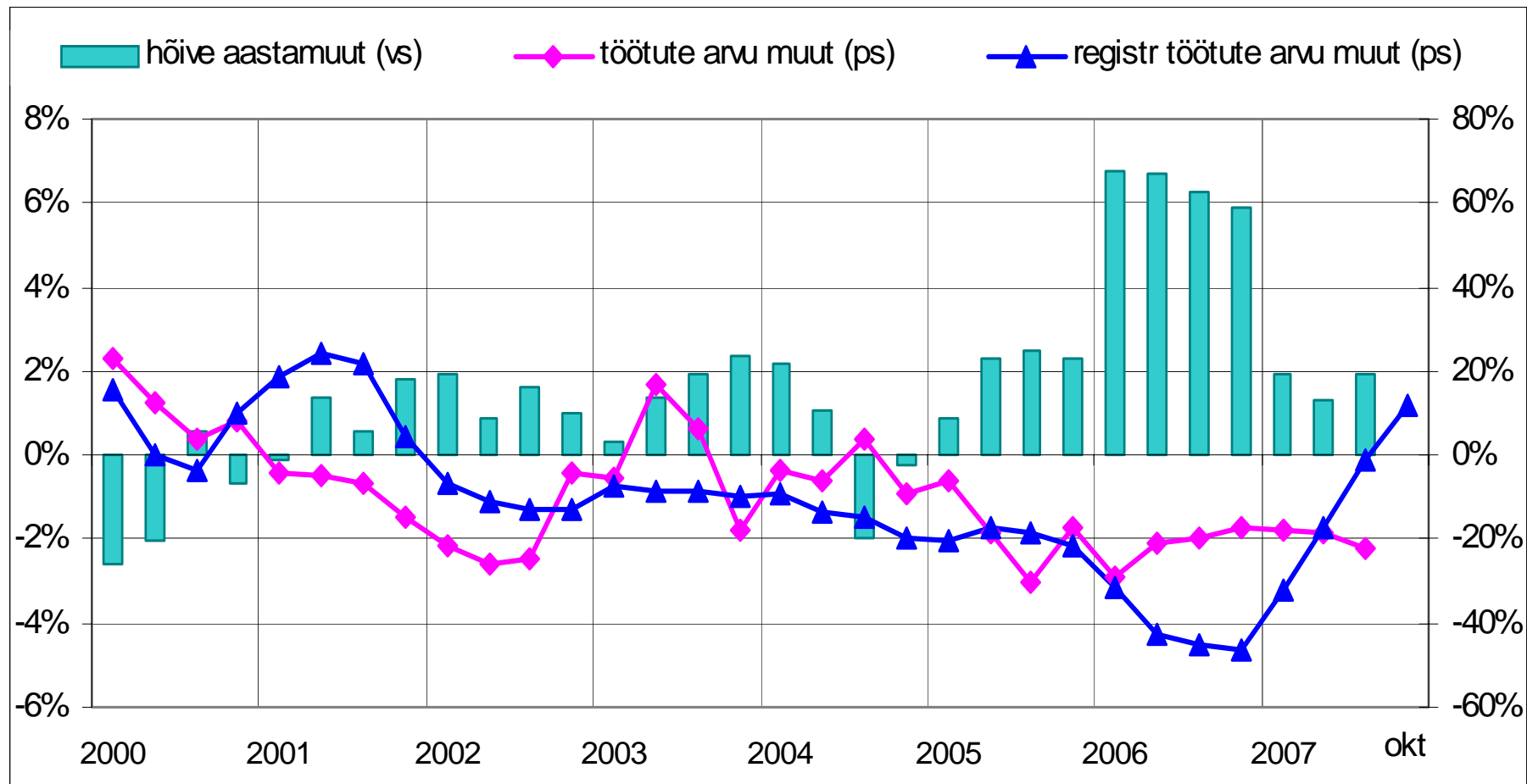
Jooksevkonto (% SKPst)

Eesti tööturg on seni olnud paindlik, tööpuudus püsib madalana

15 AASTAT
EESTI KROONI

Eesti majanduse hetkeseis

15 AASTAT
EESTI KROONI

- Eesti majanduskasv on pärast EL liitumist on olnud väga kiire
- Majandustsükkel on pöördunud ning majanduskasv kohandub jõukohasele tasemele
- Laenukasv aeglustub ja kinnisvaraturg kohandub tavaeluga
- Inflatsiooni ajutine kasv ei ohusta majanduse sujuvat kohandumist ja taandub 2009. aastaks taas mõõdukale tasemele.
- Eesti ettevõtted on endiselt konkurentsivõimelised ning koos välisnõudluse kasvuga jätkub võrreldavas tempos ka ekspordi kasv
- Hõive kasvab mõõdukalt ja tööpuudus püsib madal

Eesti majanduse põhiküsimused lähiaastatel

Peamised küsimused põhistsenaariumi juures:

15 AASTAT
EESTI KROONI

- Kas Eesti ettevõtjad suudavad kodumaise nõudluse vähenemise korral suurendada müüki väljapoole Eestit?
- Kas investeringud võivad aeglustuda oodatust rohkem ka väljaspool kinnisvarasektorit?
- Kas on oht, et ajutiselt kiirenenud inflatsioon kandub üle palgakasvu ja seab ohtu Eesti ettevõtete konkurentsivõime?
- Kas maailma finantsturgude ebakindluse mõju maailma majandusele võib olla suurem?

Esiteks: tootlikkust ületav palgatõus

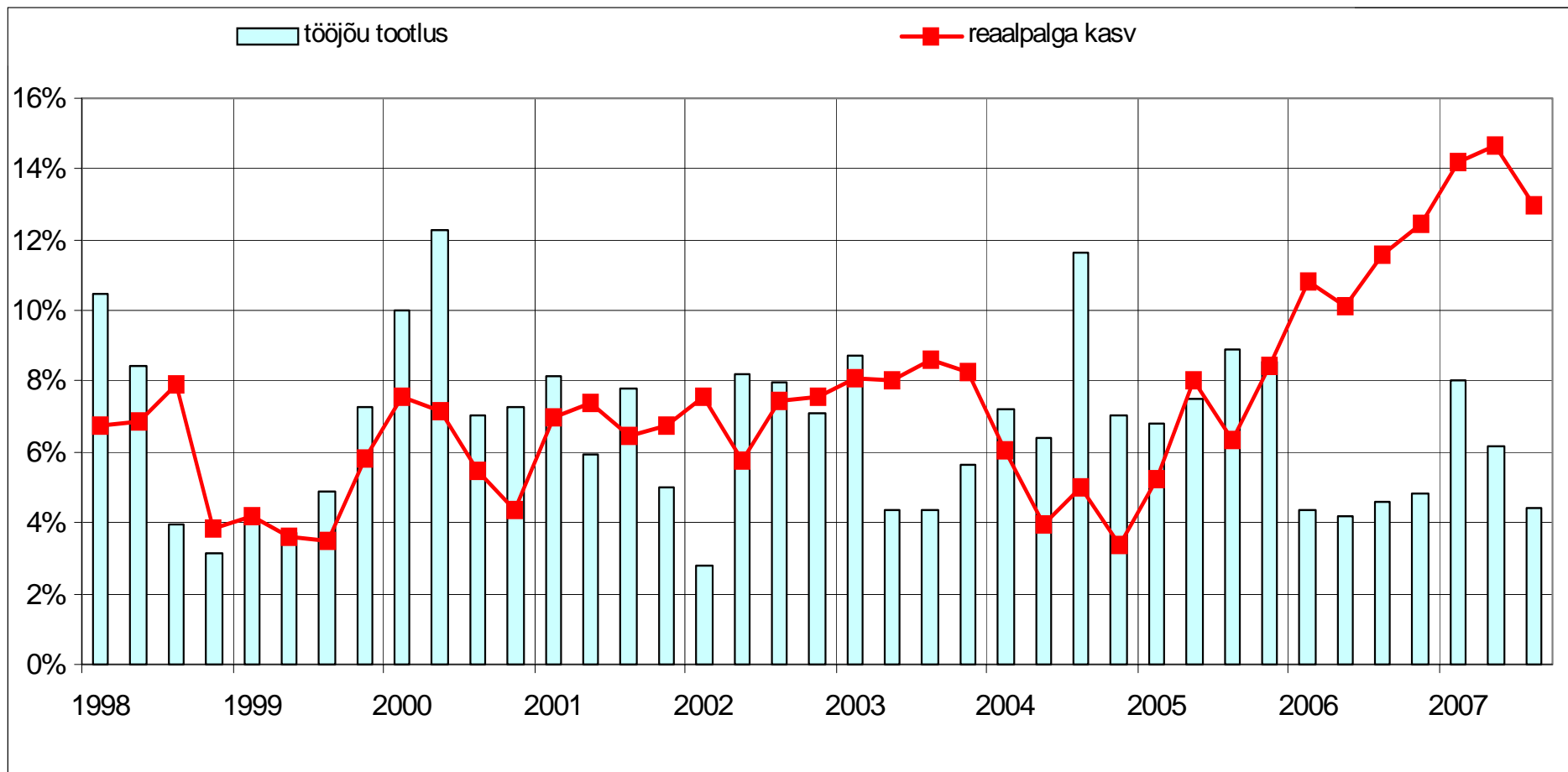
- Seni puuduvad veel kindlad märgid selle kohta millal ja kui kiiresti taandub ülikiire palgatõus
- Mõõdukam ja tootlikkusega kooskõlaline palgakasv on majanduse konkurentsivõime säilitamise eelduseks

Teiseks: rahvusvahelistel rahaturgudel valitseva ebakindluse mõju maailma ja Eesti majandusele võib olla oodatust suurem

Millal saavutavad reaalsalga kasv ja tootlikkuse kasv taas kooskõla?

15 AASTAT
EESTI KROONI

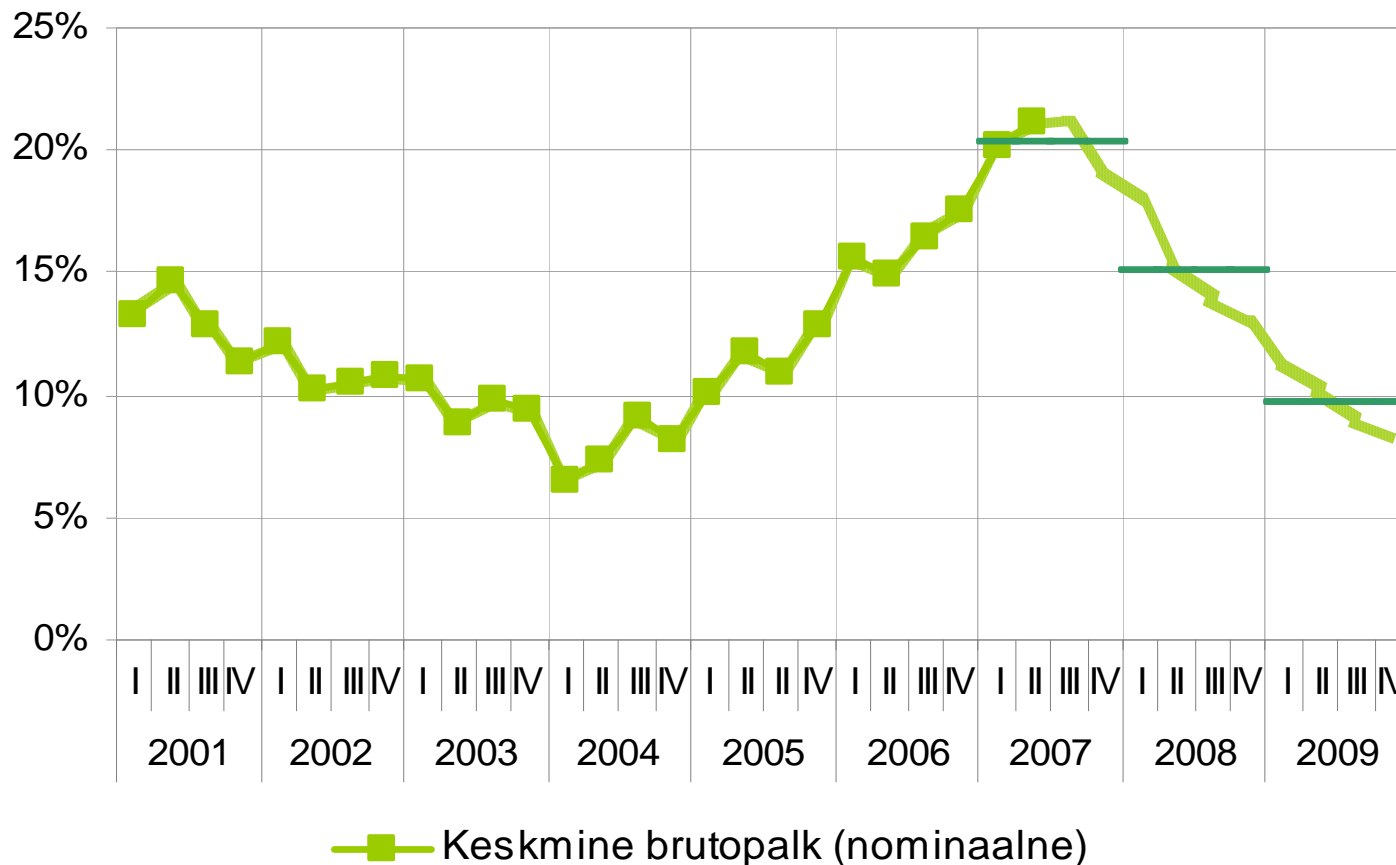

Palgakasvu aeglustumine oleks seega igati asjakohane

15 AASTAT
EESTI KROONI

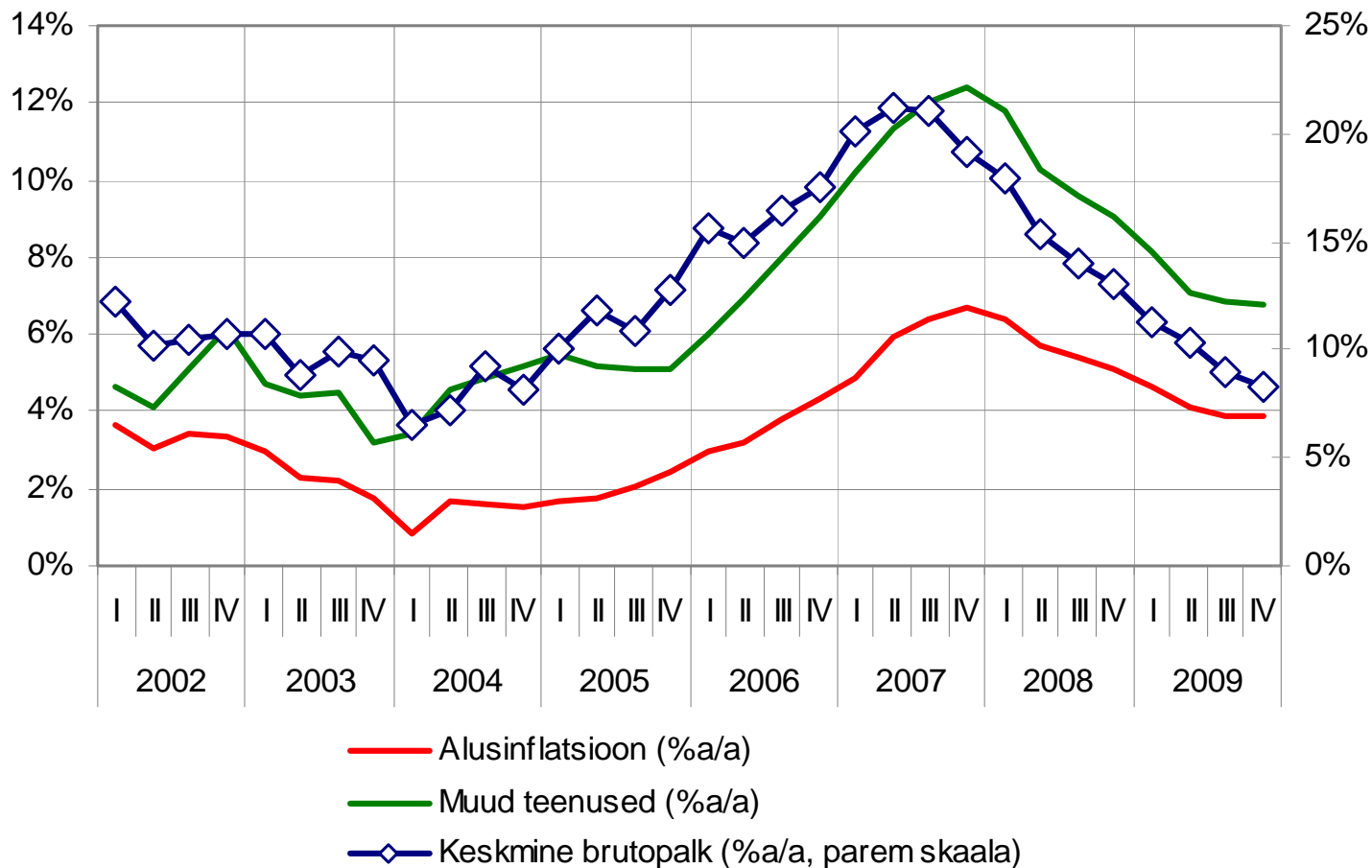
Keskmine brutopalk kasv

Palgakasvu aeglustumine loob eeldused hinnakasvu pidurdumisele

15 AASTAT
EESTI KROONI

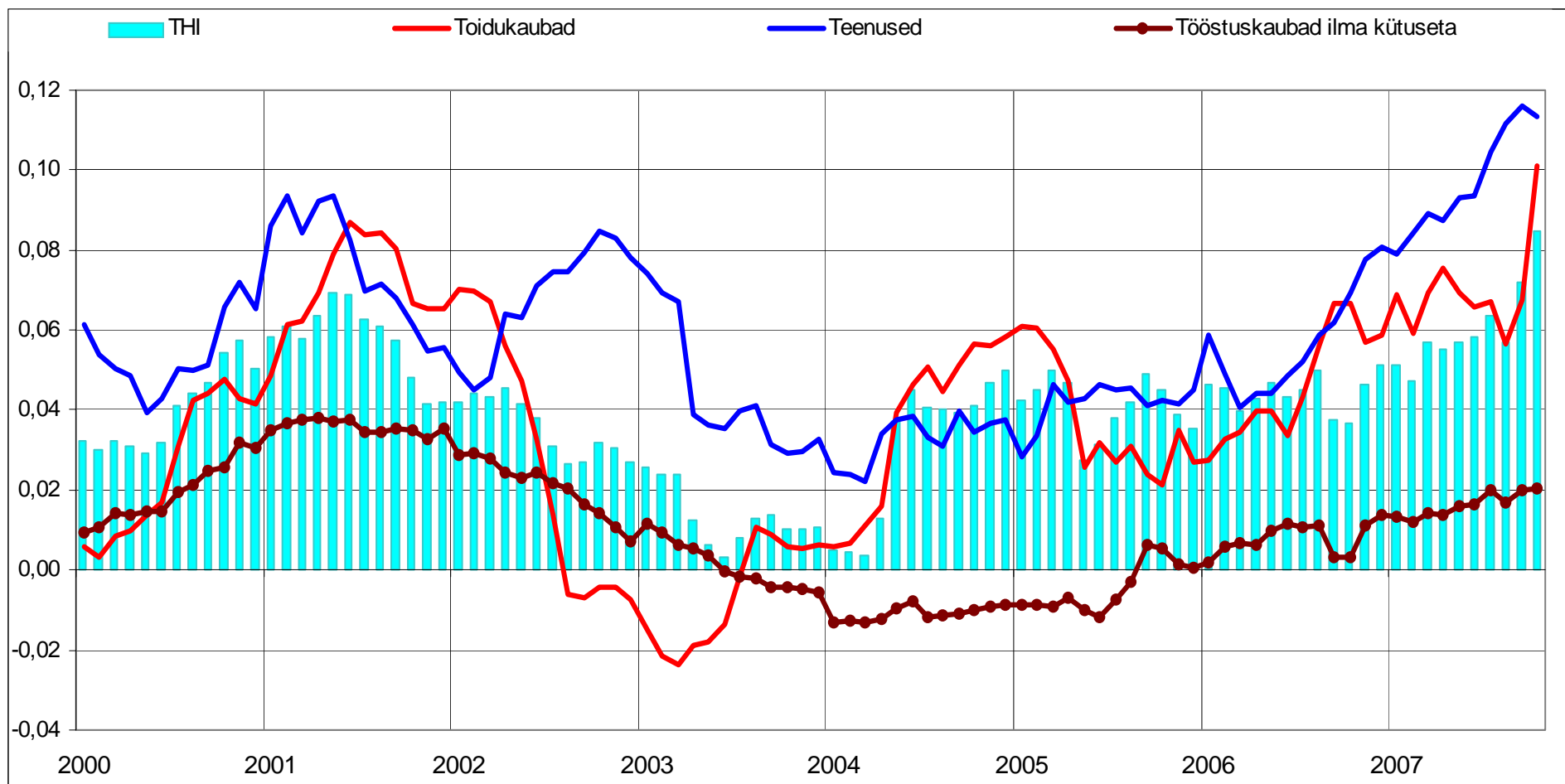
Sisemaised hinnasurved hakkavad vähenema 2008. a alguses

Allikas: Eesti Statistikaamet, Eesti Panga sügisprognosis 2007

THI kõrge taseme taga on teenuste ja toidukaupade hinnatõus

15 AASTAT
EESTI KROONI

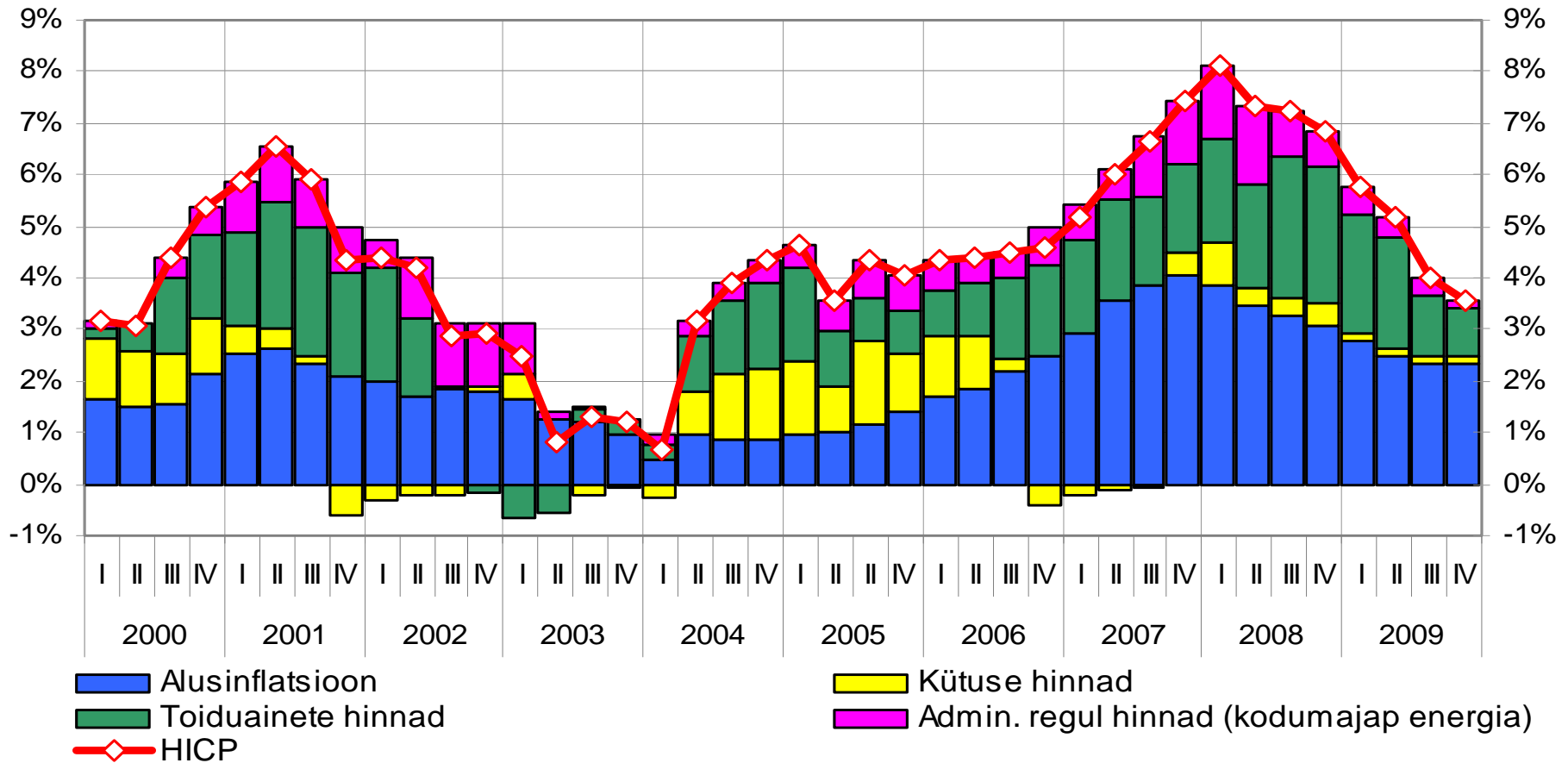

Maksud ja maailmaturu toiduhinnad lükkavad inflatsiooni alanemist pisut edasi

15 AASTAT
EESTI KROONI

Hinnaarengud

Allikas: Eesti Statistikaamet, Eesti Panga sügisproгноos 2007

Ootused peavad vastama muutunud oludele

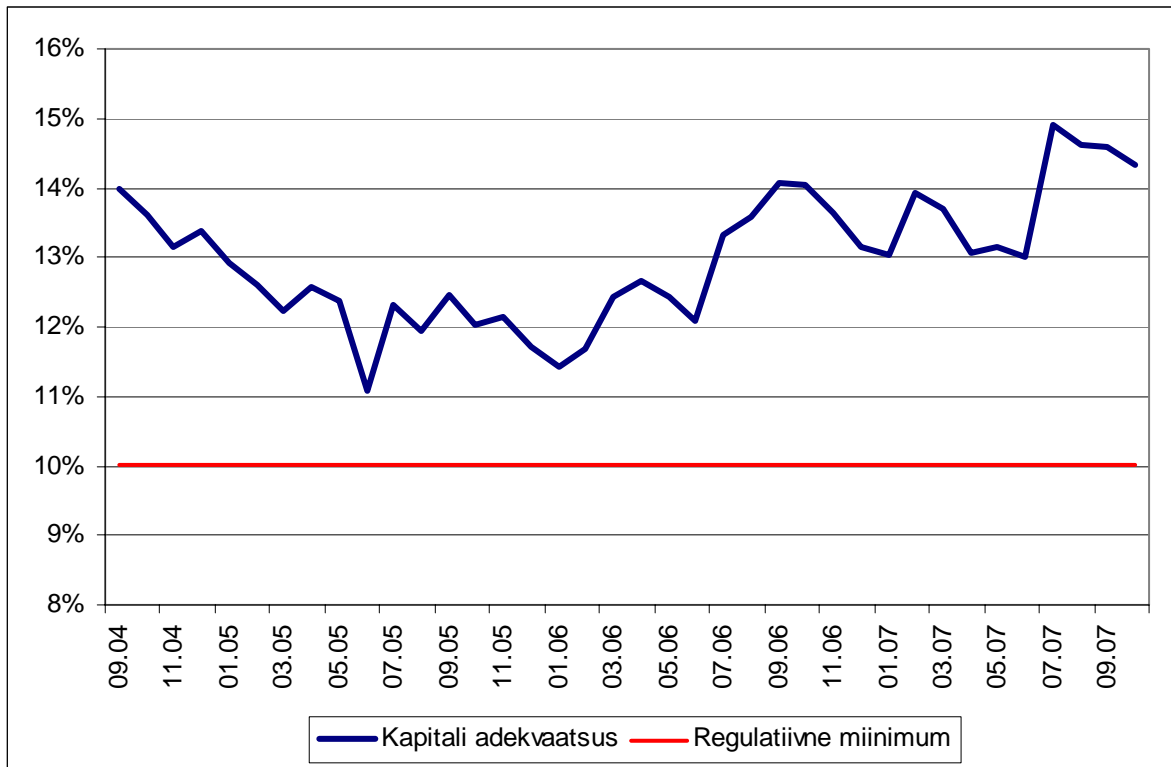
15 AASTAT
EESTI KROONI

- Vaatamata inflatsiooni ajutisele kiirenemisele, peab palgakasv olema kooskõlas tootlikkuse kasvuga
- Ühekordsed administratiivsed hinnatõusud ei tähenda kiiret inflatsiooni mitme aasta jooksul
- Liialt optimistlikud palgaootused vähendavad Eesti konkurentsivõimet

Pankade likviidsus- ja kapitalipuhvrid on piisavad riskide katmiseks

15 AASTAT
EESTI KROONI

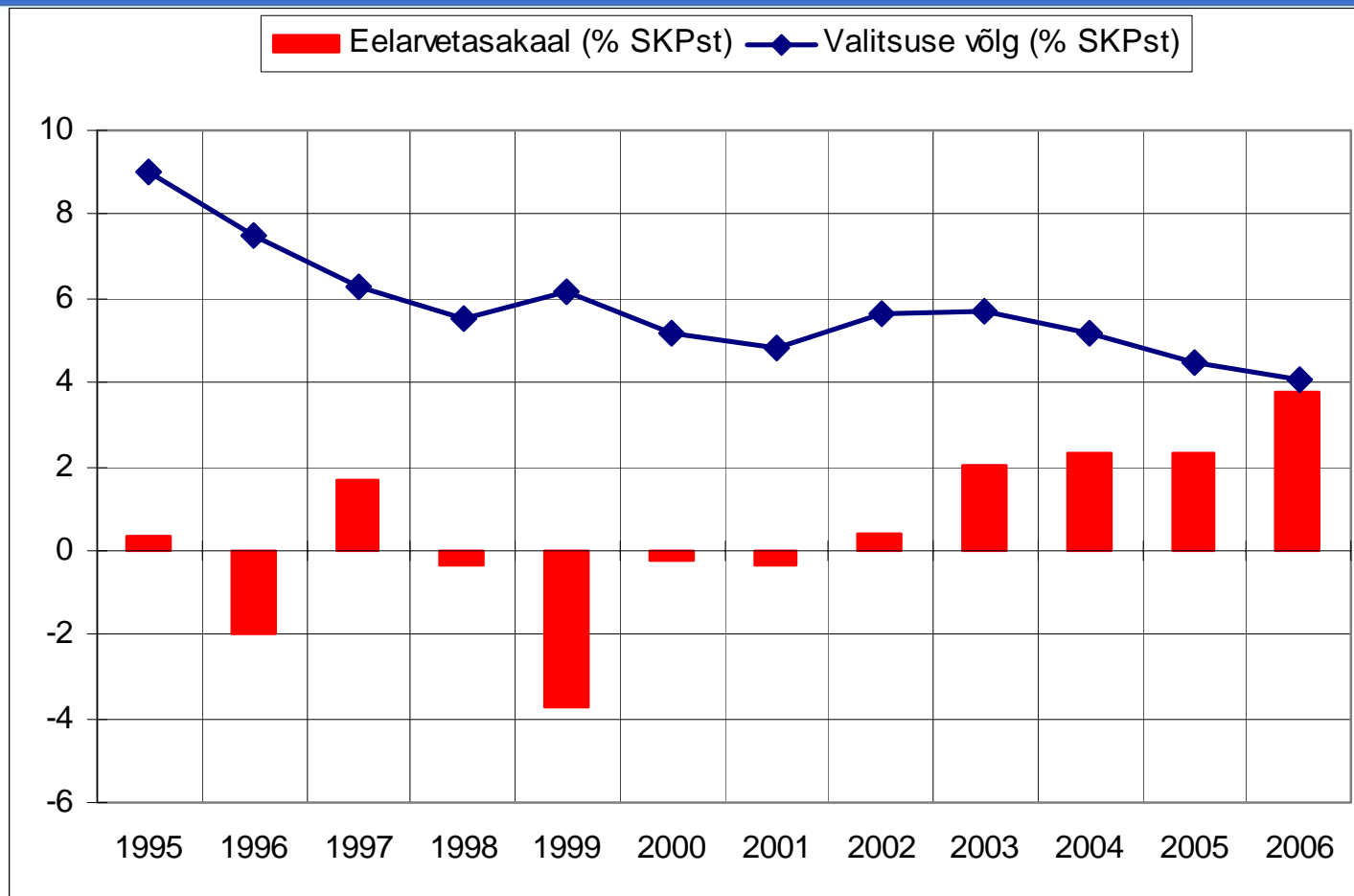

- Hea kasumlikkus ning viimase kahe aasta jooksul karmistatud nõuded;
- majandus- ja laenutsükli pöördumine nõuab erilist tähelepanu krediidiriski juhtimisele;
- likviidsusrisk on kasvanud

Vastutustundlik eelarvepoliitika on jätkuvalt oluline

15 AASTAT
EESTI KROONI

Avaliku sektori võlg oli 2006. a 4,1% SKPst – EL madalaim

Seni edu toonud poliitika jätkamine

15 AASTAT
EESTI KROONI

- Eesti majanduse riskide maandamiseks on vajalik jätkata konservatiivset eelarvepoliitikat
- 2008. aastaks planeeritav eelarveülejäak on õige samm
 - lähtudes eelarve aluseks olevast prognoosist, võiks ülejääk Eesti Panga hinnangul ulatuda umbes 2% tasemele SKPst
- Tuleb olla valmis järsemate muutuse puhuks majanduskeskkonnas

Euro kasutuselevõtt on üks Eesti konkurentsivõime alustest

- Eesti huvides on liitumine Euroalaga esimesel võimalusel
- Tänapäevase teadmise kohaselt ei ole liitumine enne 2011.a. võimalik
- Lõputu edasilükkumise peamine risk: usaldusväärtsuse kaotus
- Konservatiivsel ning majanduse tasakaalustatusele suunatud majanduspoliitikal on usalduse hoidmisel võtmeroll

Kokkuvõte: ettevaade riigi majanduspoliitikale eelolevatel aastatel

15 AASTAT
EESTI KROONI

- Võtmerollis on vastutustundlik majanduspoliitika – tugev pangandus, eelarve ülejääk keskmises ja pikemas perspektiivis
- Palgakasv peab käima käsikäes tootlikkuse kasvuga
- Konkurentsi- ja tööturu tõhustamine aitavad kaasa Eesti majanduse sujuvale kohandumisele lähiaastatel
- Selge siht euro võimalikult kiireks kasutuselevõtuks
- Eesti edasine edu sõltub oskusest toota ja pakkuda senisest keerukama ja suurema lisandväärtusega kaupu ja teenuseid

Eesti Panga sügisproгноos 2007

15 AASTAT
EESTI KROONI

erinevus (sügis2007-
kevad2007)

Tabel 1. Majandusproгноos põhinäitajate lõikes

	2005	2006	2007	2008	2009	2007	2008	2009
SKP, mld krooni	175.4	207.1	241.8	271.5	301.4	2.6	-0.7	-1.7
SKP reaalkasv, %	10.2%	11.2%	7.3%	4.3%	5.7%	-1.1%	-2.1%	0.1%
Harmoniseeritud tarbijahindade inflatsioon, %	4.1%	4.4%	6.3%	7.4%	4.6%	1.2%	1.8%	0.3%
SKP deflaator, %	6.1%	6.2%	8.8%	7.7%	5.1%	1.0%	0.7%	-0.4%
Jooksevkonto, % SKP-st	-9.9%	-15.5%	-15.0%	-11.8%	-9.6%	0.2%	2.0%	3.0%
Võlgnevus välismaailma suhtes (jooksevk.+kapitalik.), % SKP-st	-8.9%	-13.0%	-12.9%	-9.9%	-7.8%	0.2%	2.0%	3.0%
Eratarbimine, reaalkasv %	10.6%	15.1%	11.4%	6.4%	6.1%	-3.2%	-3.5%	-1.2%
Valitsussektori tarbimise reaalkasv, %	1.6%	2.6%	4.1%	2.2%	2.6%	-0.1%	-0.8%	0.4%
Investeeringud, reaalkasv %	9.9%	22.4%	7.5%	-1.6%	1.8%	-7.3%	-7.5%	-1.9%
Ekspordi reaalkasv, %	20.5%	8.3%	5.2%	5.3%	7.1%	-2.9%	-2.3%	0.3%
Impordi reaalkasv, %	16.3%	17.1%	5.0%	3.9%	5.3%	-7.8%	-3.9%	-1.1%
Tööpuudus, %	7.9%	5.9%	5.2%	5.8%	6.2%	-0.4%	-0.2%	-0.1%
Hõivatud, kasv %	2.0%	6.4%	1.3%	-0.2%	0.0%	0.0%	-0.3%	0.3%
SKP täistööajale taandatud töötaja kohta, kasv, %	8.2%	5.3%	6.1%	4.5%	5.9%	-0.9%	-1.8%	0.0%
Reaalpalga kasv, %	8.5%	11.9%	15.1%	8.8%	5.0%	2.4%	0.0%	-1.0%
Keskmise brutopalga kasv, %	11.4%	16.2%	20.4%	15.0%	9.7%	1.8%	0.7%	-0.9%
Rahapakkumise nominaalkasv, %	42.0%	28.2%	24.5%	15.0%	11.6%	7.6%	3.7%	3.1%
Krediidi nominaalkasv, %	50.4%	51.6%	28.5%	15.6%	12.0%	-8.8%	-7.1%	-2.7%
Välisvõlg (%SKPst)	85.3%	96.4%	107.5%	108.9%	108.4%	4.5%	1.8%	-2.4%
Eelarve tasakaal/SKP, %	2.3%	3.7%	2.8%	1.1%	0.7%	-0.7%	-0.3%	-0.3%

Allikas: Eesti Statistikaamet, Eesti Pank, Eurostat, Eesti Panga kevadproгноos, sügisproгноos 2007

15 AASTAT
EESTI KROONI

Täna!